

«ІНОЗЕМНИЙ ЛЕГІОН» В УКРАЇНІ: «Я НЕ МОЖУ ДИВИТИСЯ, ЯК ГИНУТЬ ДІТИ»

27 лютого 2022 року президент Зеленський закликав іноземців доєднуватися до оборони України. Так був створений Іноземний легіон. До нього приєдналися вже тисячі добровольців з 92 країн світу, навіть зірки військової справи, як-от канадський снайпер Воллі.

Журналісти *Hromadske* поїхали на Харківщину, де на звільнених територіях зустрілося з іноземцями, які нині воюють проти росії. У їхньому підрозділі – громадяни кількох десятків країн. Керівники – українські офіцери, а від командира взводу і нижчі посади – іноземці. На відміну від громадян України вони можуть будь-якої миті розірвати контракт із ЗСУ. Та більшість збирається воювати до перемоги.

Раян зі США

Американець Раян міг би зіграти головну роль в якомусь голлівудському фільмі. Наприклад, «Врятувати рядового Раяна-2». Красиве обличчя, довге кучеряве волосся, затягнуте у хвіст. Під пікселем – натреноване тіло. На запитання, скільки йому років, відповідає, що він у віці Христа. А втім, зараз Раян грає у цілком документальному бойовику на першій лінії оборони в російсько-українській війні. І його роль у цій війні – снайпер. Однак своїми заслугами Раян хвалитися не хоче.

Раян, снайпер зі США. Фото: Колян Пастико / hromadske

– Ваш командир казав, що ви вже вбили, може, з 10 росіян. Це правда?

– Ні, це точно не я. Він говорить про когось іншого. Справді.

– А скількох?

– Нуль. У мене були лише короткі можливості для зіткнення. Здебільшого моя робота – це спостереження: записувати всяку всячину, спостерігати за всім, складати карти, робити ескізи, записувати деталі. Так, це 99%.

Війна застала Раяна в горах Грузії. Коли він спустився вниз і прочитав новини, одразу почав шукати рейс до України. В Україні до війни він жив два з половиною роки у різних містах. Каже, завжди цікавився Східною Європою, а поїздивши трохи, зрозумів, що найкраща країна для життя – Україна. Раян був викладачем і волонтером в альпіністському таборі для дітей у Карпатах. Організував

власну справу у сфері подорожей горами.

– Спочатку я планував просто поїхати зустрітися з друзями в Києві та подивитися, чи можу я приєднатися до якоїсь бригади територіальної оборони і якось їм допомогти. А потім знайшов набір у новостворений іноземний легіон і подумав, що це буде єдиним законним способом...

Розповідь Раяна перебиває артилерія. Він прислухається. Каже – це не близько. І продовжує говорити.

– Артилерія дуже велика, я – дуже маленький. Це страшно. Але інколи ми робимо небезпечні речі тільки задля забави. А тут принаймні страшно й небезпечно з певною метою.

Раян каже, що на війні він для того, щоби повернути своїм друзям-українцям нормальне життя. А ще – аби навчитися креативності в українських бійців.

– Вони розв'язують проблеми у такі способи, на які ви не очікуєте. Я маю на увазі те, як вони адаптують найкращу тактику, росіяни користуються дуже старою радянською тактикою, «за книжкою». А українці спостерігають і бачать, що працює. Потім просто швидко реалізують це у великих масштабах. Як у використанні технологій. Приміром, із невеликими споживчими дронами, які використовують із великим ефектом.

Маркел з Австралії

Чоловік із синьо-жовтим прапорцем на формі кілька разів вимовляє своє ім'я, щоб його правильно зрозуміли. Врешті каже – Мішка. Так його називають ті, кому складно запам'ятовується Маркел. Чоловік з Австралії. Вперше приїхав до Європи. В Україні його найбільше вразив

Маркел, боєць із Австралії. Фото: hromadske

холод. У Маркела двоє дітей – трьох і п'яти років.

– 26 годин добирався. Летів із Мельбурна. Звідти – до Сінгапуру. Потім із Сінгапуру – до Німеччини. Мене затримали в Німеччині на 12 годин. Не дозволяли в'їхати до Європи. Це було, щойно війна почалася. Познайомився з українцем, коли мене затримали в аеропорту. Він сказав: «У мене ідея – можемо полетіти до Британії». Тож полетіли туди наступного ранку. А після він купив мені квиток до України. Сконтактував онлайн з українським посольством. Вступив до легіону. І тепер я тут.

В Австралії, каже Маркел, у нього була хороша робо-

та. Але він вирішив, що в Україні його руки потрібніші. Коли перебував на Яворівському полігоні, росіяни саме тоді його бомбили. Після тієї атаки багато іноземців вирішили, що час вертатися додому, але Маркел не захотів.

– Насправді я не можу повернутися додому. Незрозуміло, чи дозволять мені в'їхати назад на мою батьківщину. Колись ухвалили закон, за яким громадян Австралії, які воюють у зоні бойових дій (тобто у війні між іншими країнами світу), класифікують як найманців. І по поверненню має бути судовий процес. Я думаю, що це буде тривала війна на виснаження. Їх (росіян – ред.) витиснуть з України, але на цьому все не завершиться. Маю на увазі, що вони продовжать нищити міста, а тоді відходити. Так само як вони робили скрізь.

Іван із Болгарії

Чоловік у військовій формі порастає на кухні. У великій сковорідці підсушує грінки до супу. Сьогодні на обід – гороховий. В іншій сковорідці тушкують м'ясо. «Справжнє, – підкреслює Іван, – не тушонка». Позивний Івана болгарською мовою – «Глігі», в перекладі українською – «ікло вепра». Робота на кухні – його фронт. В Івана не було військового досвіду. 10 років він працював в ІТ-сфері, а потім 10 років розвивав власний бізнес. Він член Зеленої партії, яка нині представлена в уряді Болгарії.

Іван, борець і член партії зелених із Болгарії.
Фото: Колян Пастико / hromadske

– До України приїхав, бо це правильно. Якщо Україна впаде, наступна ціль росії – Болгарія. У нас також величезні проблеми з гібридною війною, з політичною партією, яку спонсорують путін, з дезінформацією і вебсайтами, які публікують фейкові новини. Зараз у Болгарії політичний конфлікт: чи повинні ми віддати Україні наші старі радянські системи зброї? Соціалісти, мафіозі, корумповані, пропутинці не хочуть її віддавати. Навіть президент сказав: «Ми не хочемо посилати болгарську зброю до України, бо вона може бути використана для вбивства болгар». Стривайте. Болгари тут. Я болгарин! Ми використовуємо американську та українську зброю.

Рад, філіппінець зі США

Рад – колишній морський піхотинець. Але не воював – займався логістикою та постачанням.

– Я бачив репортажі в новинах, що росіяни коять дуже погані речі, і багато невинних людей постраждали. Я мовив про це і хотів зробити більше, ніж просто надіслати пожертвування, а потім сказати в інтернеті, що хай благословить їх Господь. Я хотів віддати свою кров, піт і сльозу

Рад, морпіх, філіппінець зі США. Фото: hromadske

зі і зробити свій внесок у боротьбу тут, допомагаючи людям разом із легіоном, борючись чи надаючи будь-яку підтримку, яку я міг надати своїми фізичними зусиллями.

Рад каже, що українці креативні та здатні адаптуватися і вивчати нові системи озброєння із Заходу: від Сполучених Штатів до Німеччини – це вся нова зброя, яку опанували й тепер використовують проти росіян із великим успіхом.

– Деякі солдати показали мені, як поводитися з «Джавеліном» та правильно використовувати його на тренуваннях. І я такий: о, це чудово. Потім належний курс – і ви готові. Є також інша зброя, з якою ми хотіли б погратися. І мене дивує, наскільки українці як військові, як цілий підрозділ змогли навчитися та ефективно використовувати її.

Каспер із Фінляндії

Касперу 22 роки. Впродовж шести місяців він був призовником у фінських повітряних силах. На батьківщині під час служби відповідав за безпеку авіабази. Бажання поїхати до України воювати викликало шок у батьків Каспера. Вони просили сина знайти собі яесь інше заняття, але тепер пишуться ним. В Україні Каспер – бойовий медик і стрілець.

Каспер, борець із Фінляндії. Фото: hromadske

– Я почув про ситуацію в Україні приблизно за тиждень після початку війни. Тоді я почав міркувати, чи можу я приєднатися, тому що згадав, як фіни під час Другої світової війни знайшли добровольців, які допомогли їм. І я подумав, що хотів би зробити те саме, а потім дізнався про Інтернаціональний легіон, що вони офіційно займаються

справою. Шукав додаткову інформацію та виявив, що справді можу долучитися. Іноді здається, що це проста робота, але це не так. Ми сидимо [на спостережному посту] і дивимося на ліс. Імо багато сухпайків. Це правда. Так, робота може бути дуже нудною.

Гленна зі США

На стільці під будинком повністю в обладунках сидить жінка. Поряд із нею американська гвинтівка, а по ній самій лазить українське чорно-біле безпородне кошеня. Жінку звати Гленна. Вона американка. У Сполучених Штатах Гленна служила на флоті військовою санітаркою. У бойових діях участі ніколи не брала.

Гленна, медик зі США. Фото: Колян Пастико / hromadske

В Америці в Гленни – мама. Вона мешкає в штаті Юта, і тепер між жінками не лише тисячі кілометрів, а й 12 годин часової різниці. Гленна інколи пише їй «Доброго ранку» чи щось на кшталт цього, коли є зв'язок.

В Україні та й навіть у Європі Гленна вперше. Почувши про війну, купила квиток в один кінець.

– Прилетіла до Німеччини. А потім звідти до Польщі, по тому – потягами, і після цього вже перетнула кордон. Тоді я й зустріла Легіон буквально по той бік кордону. Потренувалася, видали зброю – і привезли на Харківщину. Перший касетний снаряд прилетів. Звучало так, наче це просто позаду мене. Наче чотири ярди [~3,5 метри] за мною. Кличуть медика. Пам'ятаю, як бігла туди. Потім падає другий касетний снаряд, тож ми схопили його (пораненого – ред.). Проволочили його до лісосмуги. Але він вже відійшов.

Тоді загинув військовий із Нідерландів.

– У своїй голові я готова померти тут. Це не те, що можна було б поставити на часову шкалу, як на мене. Це не до кінця війни. Я не знаю – могла б залишитися тут жити. Зараз я буцим дрейфую за вітром.

Поляк Болек: «Краще я сюди приїду, ніж потім мої діти»

Поляк Болек живе в Німеччині та працює сантехніком. У нього є дружина, троє дітей і двоє онуків. Багато років тому чоловік служив у польському війську снайпером, але у бойових діях до повномасштабного вторгнення росії в Україну участі не брав.

«Як побачив, що почалася війна, був шокований, не міг повірити. Але з кожним днем моє рішення ставало більш однозначним, що треба їхати сюди. Тому що не міг за цим спостерігати збоку. Я не можу дивитися, як гинуть діти».

В Україні польський солдат воює вже майже два місяці.

Доброволець поляк Болек, який приїхав воювати за Україну. Фото: Михайло Мецєрінов / hromadske

Він потрапив під ракетний обстріл на Яворівському полігоні. А щойно звільнили Київську область, був у Бучі. Тут звірства росіян побачив на власні очі.

«рускі гірші за тварин. Бо ті вбивають лише тоді, коли голодні. А рускі, коли відчують свою безпорадність, починають убивати, катувати, гвалтувати дітей, знущатися з солдатів».

Болек упевнений: якщо не зупинити росіян в Україні, вони будуть чинити звірства й у Польщі, і далі в усій Європі. Саме так він аргументував дружині та дітям своє бажання воювати в Україні.

«Після тривалої розмови я їм пояснив, що краще я поїду на війну, ніж вони потім пойдуть воювати, коли рускі прийдуть до Європи».

Аргентинець Ігнасіо: «Допомагаю хорошим людям»

Аргентинець Ігнасіо вперше опинився на європейському

Доброволець аргентинець Ігнасіо, який приїхав воювати за Україну. Фото: Раїса Шматко / hromadske

QUI PRODEST?

континенті. Він живе у Буенос-Айресі. Там має виробництво кулькових ручок. Мешкає із собакою та обожноє проводити час із друзями. Його звичне життя змінилося, коли довідався, що за тисячі кілометрів від його дому почалася війна.

«Я вважаю, що українські люди страждають від російської агресії. І насамперед я хочу допомогти. Моє завдання як хорошої людини – допомогти іншим хорошим людям».

Ігнасіо – резервіст Збройних сил Аргентини. Він ніколи раніше не був на війні, але вважає, що зараз отримує відмінний досвід, адже у Збройних сил України є чому по-вчитися. Приїхав не один – з другом із Колумбії. І хоча хлопці, як і багато інших легіонерів, не розуміють української, чудово знаходять спільну мову зі своїми побратимами – і не лише з українцями.

«Тут люди з Боснії, Польщі, Америки, люди з усього світу допомагають Україні».

Боснієць Сенад: «росіяни вбили моїх рідних»

Боснієць Сенад живе на дві країни: Польщу і Францію. У Варшаві у нього – дружина і діти, а у Франції він працює, має будівельний бізнес. Сенад ніколи не забуде, що відбулося в його рідній країні Боснії і Герцеговині 27 років тому.

Доброволець боснієць Сенад, який приїхав воювати за Україну. Фото: Михайло Мецєринов / hromadske

«Колись багато росіян прийшли на мою землю і вбили моїх рідних. Моїх знайомих. Знищували мою країну так, як знищують сьогодні Україну».

Тоді, 1995-го, Сенад, його рідні та друзі також воювали. Чоловік пригадує, що боснійців тоді вбивали дуже жорстоко – і робили це росіяни. Ось чому в нього з ними особисті рахунки. І він готовий померти, але перемогти росіян.

«Я і всі чоловіки з інтернаціонального легіону – ми не мусимо повертатися живими. Якщо загинемо, на наших трунах буде гордо висіти український прапор і нас із гордістю повернуть на нашу землю. На відміну від росіян сабак, які гнитимуть в українській землі».

Сенад вважає: якщо росіян не побороти тут і зараз, світ може забути про безпеку. Тож у російсько-українській війні він захищає і свою родину, що мешкає в Польщі. Адже після того, як росіяни вбили його рідних 1995-го, більше він не дасть їм ще одного такого шансу.

**Христина КОЦІРА,
Коляня ПАСТИКО**

Hromadske

17 червня в телеграм-каналі Правда ТУТ NEWS об 11:19 з'явився допис із посиланням на авторитетне німецьке видання die Welt. Привертав увагу гучний заголовок: «Макрон, Шольц та Драгі за зачиненими дверима закликали Зеленського сісти за стіл переговорів з Путіним». І далі: «Вони стурбовані погіршенням економічної ситуації у Європі через війну в Україні. Європейські топ-політики приїздили до Києва саме з таким порядком денним. Зокрема, Макрон хотів прояснити свою позицію в конфлікті і чому за кілька тижнів він перетворився з європейського дипломата найвищого рівня в крутого прагматика, якого більше турбують економічні наслідки війни, аніж недоторканість України».

Самого посилання на оригінал цей ТГ-канал не дав. Я не полінувалася і зайшла на веб-сайт die Welt. Жодних новин з таким заголовком у цьому виданні не знайшла. Натомість є матеріал, присвячений приїзду трійки лідерів європейських країн до Києва (<https://www.welt.de/politik/ausland/article239387367/Ukraine-News-Diktatfrieden-mit-Moskau-Scholz-widerspricht-Vorwurf.html>). Але під зовсім іншою назвою: «Мир із Москвою з примусу? Шольц заперечує такі звинувачення в інтерв'ю». Далі йдеться про таке: «Чи мають намір Олаф Шольц, Еммануель Макрон і Маріо Драгі домагатися від Києва мирної угоди з Москвою? Канцлер відкинув це звинувачення в етері німецькому каналу ARD: мир може бути лише на умовах України. Канцлер Олаф Шольц відкинув підозри, що західні держави можуть тиснути на Київ, аби він підписав мирну угоду з Росією. «Не може бути продиктованого миру», – сказав Шольц у четвер на ARD. Він неодноразово говорив президенту Росії Володимирі Путіну, що його такого роду «ідея» миру є «лігюзією».

Західні санкції проти Росії не будуть скасовані, доки між Росією та Україною не буде досягнуто справедливої угоди, сказав Шольц. Лише сама Україна може вирішити, що є справедливим з її точки зору. «Ніхто в Європі не зможе або не захоче диктувати їм це», – додає Шольц.

Глава французької держави Еммануель Макрон, який приїхав до Києва разом із Шольцом та прем'єр-міністром Італії Маріо Драгі, також наголошував в інтерв'ю, що Київ вирішуватиме сам, як діяти далі».

В Україні триває війна. І не лише на фронті, але й інформаційна. Треба бути пильним. Треба думати і аналізувати.

**Вікторія О. Романчук,
членкиня Organisation Mondiale
de la Presse Periodique
(Brussels, Belgium)**

